

Beleid

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Stichting Pensioenfonds Pon

geldend vanaf 1 januari 2023

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	Visie en overtuigingen maatschappelijk verantwoord beleggen.....	3
2.1	MVB-visie	3
2.2	MVB-overtuigingen	3
2.3	MVB-ambitie	4
2.4	Wet- en regelgeving.....	4
3.	Internationale beleidskaders.....	4
3.1	Global Compact	5
3.2	Sanctiewet.....	5
4.	ESG thema's.....	5
5.	Beleidsdoelstellingen	5
5.1	ESG-risicobeheersing	6
5.2	Vergroten van beleggingskansen	6
6.	MVB-instrumenten	6
6.1	Uitsluitingsbeleid	6
6.2	Betrokkenheidsbeleid	7
6.3	ESG-integratie.....	8
7.	Transparantie en verantwoording	8
8.	Monitoring en evaluatie.....	8
8.1	Monitoring en evaluatie beleid Fonds.....	8
8.2	Monitoring en evaluatie vermogensbeheerders	9
	Bijlage 1	10
	Bijlage 2	11

1. Inleiding

Stichting Pensioenfonds Pon (hierna: het Fonds) hanteert een beleid met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen (hierna: MVB-beleid). Het Fonds houdt daarbij binnen het beleggingsbeleid rekening met duurzaamheidsfactoren. Deze duurzaamheidsfactoren zijn: environment, social en governance (ESG). Het MVB-beleid is onderdeel van het beleggingsbeleid. Tevens is Maatschappelijk verantwoord beleggen (hierna: MVB) een onderdeel van de beleggingsovertuigingen ('investment beliefs') van het Fonds. Het Fonds heeft hierbij de overtuiging dat MVB belangrijk is, maar geen doel op zich is.

De visie en overtuigingen van het bestuur ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen zijn voortdurend in ontwikkeling. Hierbij wordt mede in ogenschouw genomen welke specifieke maatschappelijke en duurzaamheidsthema's de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden belangrijk en relevant vinden. Het MVB-beleid is een levend document en geldt voor de lange termijn. Concreet betekent dit dat in dit document ambities worden uitgesproken waarbij de ambities nog niet volledig kunnen zijn gerealiseerd. Waar dit het geval is, is dit expliciet toegelicht.

Vanzelfsprekend houdt het Fonds in het beleid ook expliciet rekening met de eisen die de wet stelt aan het MVB-beleid. Daarnaast is het Fonds transparant over het gevoerde beleid door publicatie op de website en over de uitvoering ervan.

2. Visie en overtuigingen maatschappelijk verantwoord beleggen

2.1 MVB-visie

Het beleggingsbeleid is, naast de andere financiële sturingsmiddelen, van cruciaal belang voor het verschaffen van een goed en betaalbaar pensioen. De visie van het Fonds is dat maatschappelijk verantwoord beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstelling. Hierbij staat maatschappelijk verantwoord beleggen bij het Fonds in functie van de primaire doelstellingen van het Fonds.

2.2 MVB-overtuigingen

Het Fonds heeft onderstaande overtuigingen ten aanzien van het MVB-beleid en past deze zoveel mogelijk toe bij de vormgeving en implementatie van het MVB-beleid:

Drijfveren voor voeren van MVB-beleid

- Het Fonds laat zich voor de invulling van het MVB-beleid leiden door de volgende perspectieven:
 - 1) Integratie van ESG-aspecten in het beleggingsbeleid kan zorgen voor lagere risico's bij gelijkblijvende rendementen;
 - 2) Het Fonds wenst in lijn met wettelijke eisen te opereren.

Overtuigingen

- MVB-aspecten vormen een belangrijk criterium bij de selectie van nieuwe beleggingsoplossingen. Het kan zijn dat potentiële beleggingsoplossingen afvallen omdat zij niet voldoen aan de minimum MVB-uitgangspunten van het Fonds;
- Het Fonds neemt het kostenaspect nadrukkelijk mee in de verdere invulling en uitvoering van het MVB-beleid;
- Wanneer meerdere beleggingsmogelijkheden met gelijke risico-rendement perspectieven aan de beleggingsportefeuille kunnen worden toegevoegd, heeft het Fonds een voorkeur voor de oplossing die een positieve milieu- of maatschappelijke impact realiseert;
- Het Fonds ziet MVB als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat maatschappelijk verantwoord beleggen wordt toegepast in elke stap van de beleggingscyclus. Het Fonds neemt informatie over ESG-factoren mee in alle beleggingsbeslissingen, aanvullend op de gebruikelijke financiële aspecten. MVB wordt daarom altijd in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten bekeken.

2.3 MVB-ambitie

De ontwikkelingen op het vlak van MVB gaan snel. Dit wordt enerzijds gedreven door wettelijke ontwikkelingen, anderzijds door innovatie in de markt voor beleggingsoplossingen. Het Fonds zal nadrukkelijk de veranderende wettelijke kaders volgen en hieraan voldoen. Vanwege de beperkte capaciteit en omvang van het Fonds past het een volgende aanpak toe, waarbij het wil leren van de ontwikkelingen die door andere beleggers is ingezet. Wanneer MVB-oplossingen en beleidsopties voldoende volwassen zijn, zal het Fonds overwegen deze toe te passen.

Het Fonds kwalificeert op dit moment de pensioenregeling als 'grijs', overeenkomstig artikel 6 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Dit houdt in dat het Fonds geen duurzame kenmerken promoot of duurzaamheid tot doel heeft. Op basis van voorliggend MVB-beleid zal het Fonds deze keuze in 2023 heroverwegen.

Bij het uitvoeren van het beleggingsbeleid weegt het Fonds wel de algemene ESG-criteria¹ mee bij de beleggingsbeslissingen. Het Fonds weegt echter hierbij niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren, zoals omschreven in SFDR. Omdat het Fonds bij het beleggingsbeleid geen rekening houdt met de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op de duurzaamheidsfactoren, zoals de SFDR voorschrijft, stelt het Fonds geen verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op de duurzaamheidsfactoren op, zoals bedoeld in artikel 4 van de SFDR.

De reden om de duurzaamheidsfactoren niet mee te wegen is dat het Fonds vooralsnog een eigen keuze maakt welke criteria het meeweegt. Verder wil het Fonds eerst toetsen of het aan de rapportageverplichtingen kan voldoen, voordat het Fonds kiest de ongunstige effecten mee te wegen in de beleggingsbeslissingen. Dit wil het Fonds in de tweede helft van 2023 gaan onderzoeken als de eerste rapportages van andere pensioenfonds beschikbaar zijn.

Het Fonds kan de keuze om de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op de duurzaamheidsfactoren niet mee te nemen om verschillende redenen heroverwegen, bijvoorbeeld als deelnemers wel willen dat het Fonds de wettelijke ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen meeneemt.

2.4 Wet- en regelgeving

Op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen heeft het Fonds te maken met verschillende wetten en richtlijnen. Dit betreft onder andere de Sanctiewetgeving, Besluit Marktmisbruik, Pensioenwet, Code Pensioenfonds, IORP II, Shareholders Rights Directive (SRD) II, Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en EU-taxonomie. Een toelichting op deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 2.

Verder is er (EU) wetgeving in ontwikkeling welke de komende jaren voor het Fonds relevant kan zijn, zoals een Europese norm voor groene obligaties. Het Fonds volgt de ontwikkelingen op dit gebied en past het MVB-beleid aan als dat nodig is.

3. Internationale beleidskaders

Voor beoordeling van onwenselijk ondernemingsgedrag vormen de principes van het VN Global Compact (2000) het toetsingsraamwerk. Daarnaast hanteert het Fonds de Nederlandse Sanctiewetgeving (1977) voor de beoordeling van onacceptabel gedrag van landen.

¹ ESG-criteria: afwegingen met betrekking tot milieu (Environment), maatschappij (Social) en bestuur (Governance).

3.1 Global Compact

Het Global Compact is een niet-bindend pact van de Verenigde Naties om bedrijven wereldwijd aan te moedigen een duurzaam en sociaal verantwoord beleid te voeren en verslag uit te brengen over de uitvoering ervan. Het Global Compact heeft betrekking op de volgende vier hoofdthema's:

1. mensenrechten;
2. arbeidsnormen;
3. milieu;
4. anti-corruptie.

Het Global Compact bestaat uit tien breed geaccepteerde principes (bijlage 1). Deze principes vinden hun oorsprong in internationale verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, principes van de International Labour Organisation (ILO), de Rio verklaring inzake milieu en ontwikkeling en VN conventie tegen corruptie. Het Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie omarmen, ondersteunen en uitvoeren.

3.2 Sanctiewet

Het toetsingsraamwerk voor het gedrag van landen wordt gevormd door de Nederlandse sanctiewet (1977) die specifieke verplichtingen geeft aan pensioenfondsen waar het gaat om het naleven van sanctiemaatregelen.

4. ESG thema's

Binnen het MVB-beleid heeft het Fonds als doelstelling geformuleerd om meer nadruk te leggen op een aantal maatschappelijke thema's. Het realiseren van deze doelstelling is nog niet concreet vorm gegeven in de beleggingsportefeuille. De thema's volgen uit de prioriteiten van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden of uit de internationale beleidskaders voor gedrag van ondernemingen en landen. Hierbij maakt het Fonds onderscheid tussen thema's waar het Fonds geen blootstelling naar wenst te hebben omdat zij niet te verenigen zijn met de normen van het Fonds. Deze thema's zullen zoveel mogelijk worden geborgd door de inzet van een uitsluitingsbeleid. Daarnaast heeft het Fonds thema's geïdentificeerd waarnaar het extra blootstelling kan opbouwen omdat het in positieve zin bijdraagt aan maatschappelijke wensen. Het betreft de volgende thema's:

Geen blootstelling:

Het Fonds wenst geen blootstelling naar bedrijven die de VN Global Compact schenden. Het Fonds heeft hiervoor gekozen, omdat de vier hoofthema's (mensenrechten, arbeidsnormen, milieu, anti-corruptie) aansluiten bij de thema's waar het Fonds geen blootstelling naar wenst en de VN Global Compact een breed gebruikt principe is onder beleggingsfondsen. De tien principes van de VN Global Compact staan verder uitgewerkt in bijlage 1.

Daarnaast wenst het Fonds geen blootstelling naar:

- controversiële wapens: chemische-, biologische en nucleaire wapens en clusterprojectielen en anti-persoonsmijnen;
- tabak: producten van tabaksproducenten.

Hoge blootstelling:

Het Fonds wenst een hoge blootstelling naar klimaatveranderingsopties, waaronder duurzame energie, goede gezondheid en welzijn.

5. Beleidsdoelstellingen

Het Fonds streeft met het MVB-beleid het volgende na.

5.1 ESG-risicobeheersing

Het Fonds streeft via het MVB-beleid naar ESG-risicobeheersing door toepassing van een selectiebeleid, waarbij het Fonds van aangestelde vermogensbeheerders minimaal verlangt dat het uitsluitingsbeleid van de manager aansluit bij dat van het Fonds. Tevens dienen de aangestelde vermogensbeheerders een stem- en engagementbeleid toe te passen en hierover te rapporteren.

Het Fonds ziet erop toe dat dit gebeurt door:

- jaarlijks de aangestelde managers te monitoren op bovenstaande eisen;
- bijsturing MVB-beleid indien nodig.

5.2 Vergroten van beleggingskansen

Het Fonds streeft een vergroting van beleggingskansen na, die zowel een gunstig financieel als ook een maatschappelijk rendement realiseert. Dit wenst het Fonds in 2023 verder te onderzoeken voor de speerpunthema's *klimaatverandering* en *goede gezondheid en welzijn*. Indien de uitkomsten van dit onderzoek leiden tot beleidswijzigingen zal het Fonds dat in het MVB-beleid aanpassen.

6. MVB-instrumenten

Het Fonds belegt, m.u.v. het LDI-mandaat, niet zelf direct in financiële instrumenten, maar heeft de beleggingsportefeuille ingevuld via beleggingsfondsen. Dit betekent dat het Fonds ook richting de externe vermogensbeheerders haar MVB-doelstellingen kenbaar maakt, zodat deze in de uitbestede werkzaamheden betrokken kunnen worden. Bij de selectie en monitoring van beleggingsfondsen worden ESG-criteria expliciet meegenomen en wordt beoordeeld op welke wijze de beleggingsfondsen voldoen aan het MVB-beleid van het Fonds. Het kan zijn dat er geen fondsopties zijn die 100% aansluiten bij de uitgangspunten en doelstellingen van het MVB-beleid. In dat geval zal het Fonds de oplossing kiezen die het dichtst hierbij aansluit. Het Fonds neemt bij de selectie en monitoring de volgende aspecten mee:

- *Uitsluitingsbeleid:*
Het beleggingsfonds dient een uitsluitingsbeleid toe te passen in lijn met het uitsluitingsbeleid van het Fonds;
- *Betrokkenheidsbeleid:*
Het beleggingsfonds dient aantoonbaar een engagement- en stembeleid te voeren en hierover te rapporteren.

Voor de implementatie van het MVB-beleid zet het Fonds de volgende instrumenten in:

- uitsluitingsbeleid;
- betrokkenheidsbeleid (stem- en engagementbeleid);
- ESG integratie.

Deze instrumenten worden in de onderstaande paragrafen nader toegelicht.

6.1 Uitsluitingsbeleid

Het Fonds zet een uitsluitingsbeleid in om maatschappelijk onwenselijk gedrag of maatschappelijk onwenselijke producten van de beleggingsportefeuille te weren. Het beleid is van toepassing op alle beleggingscategorieën. Het Fonds beoordeelt bij de selectie van nieuwe beleggingsfondsen in welke mate het toegepaste uitsluitingsbeleid overeenkomt met de wensen van het Fonds. Hierbij wordt de uitsluitingslijst van Sustainalytics gehanteerd. Aangezien het Fonds in beleggingsfondsen belegt, kan niet worden voorkomen dat altijd volledig wordt voldaan aan het uitsluitingsbeleid van het Fonds, mede gezien het feit dat een beleggingsfonds een eigen uitsluitingslijst kan hanteren. Derhalve wordt toegestaan dat per beleggingsfonds maximaal 1,0% in uitgesloten bedrijven wordt belegd en maximaal 1,0% op het totaal van de beleggingsportefeuille.

Het Fonds sluit bedrijven uit die de VN Global Compact schenden. Daarnaast wenst het Fonds geen blootstelling naar:

- controversiële wapens: chemische-, biologische en nucleaire wapens en clustermunitie en anti-persoonsmijnen;
- tabak: producten van tabaksproducenten.

Het kan voorkomen dat een beleggingsfonds al in de beleggingsportefeuille aanwezig was, voordat bovenstaande uitgangspunten zijn vastgesteld. In dat geval zal het bestuur zich bij de eerstvolgende evaluatie van het beleggingsfonds een oordeel vormen over de aanwezigheid van het beleggingsfonds in de beleggingsportefeuille. Hierbij kunnen meerdere overwegingen zoals kosten, risico, rendement en MVB een rol spelen.

6.2 Betrokkenheidsbeleid

Het Fonds wenst zich, voor zover mogelijk, op te stellen als een betrokken aandeelhouder. Uit de Europese Shareholder Right Directive II (SRDII²) volgt dat het Fonds dit ook dient vast te leggen in beleid en hierover publiceert. Het Fonds kan dit enerzijds doen door het aangaan van de dialoog met de ondernemingen waarin het Fonds belegt, dit wordt 'engagement' genoemd. Anderzijds kan het Fonds dit doen door het stemmen, op basis van de aandeelhoudersrechten, tijdens aandeelhoudersvergaderingen.

Het Fonds belegt echter niet zelf direct in aandelen, maar doet dit enkel via beleggingsfondsen die beheerd worden door gespecialiseerde vermogensbeheerders. Omdat het Fonds participant is in het beleggingsfonds en geen juridisch eigenaar van de aandelen die het beleggingsfonds aanhoudt, kan het Fonds geen eigen stembeleid toepassen. Het stembeleid van de vermogensbeheerder is dan ook van toepassing op de aandelenbeleggingen van het Fonds. Ook voor het voeren van de dialoog met de ondernemingen maakt het Fonds gebruik van het engagementbeleid van de vermogensbeheerders en voert het Fonds niet zelf de dialoog met de ondernemingen waarin het Fonds belegt. Het Fonds gelooft ook dat de impact groter is als de krachten worden gebundeld. Bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders wordt het stem- en engagementbeleid van de vermogensbeheerders expliciet meegenomen als één van de selectiecriteria.

Conform wettelijke vereisten (SRD II) brengt het Fonds ten minste eenmaal per jaar op zijn website verslag uit over de uitvoering van het stem- en engagementbeleid.

² De SRDII is in 2019 vastgelegd in Nederlandse wetgeving, waarvan de Wet Financieel Toezicht 5:87c en 5:87d voor ons het meest relevant zijn.

In onderstaand overzicht wordt het betrokkenheidsbeleid van de door ons aangestelde aandelenbeheerders gepresenteerd.

Aandelenbeheerder	
AQR	
Betrokkenheidsbeleid	https://www.aqr.com/Strategies/Environmental-Social-and-Governance-ESG
Verantwoording	https://www.aqr.com/Strategies/Environmental-Social-and-Governance-ESG#esgataqr
Northern Trust	
Betrokkenheidsbeleid	https://cdn.northerntrust.com/pws/nt/documents/report-guides/engagement-principles.pdf#:~:text=Northern%20Trust%20advocates%20high%20environmental%2C%20social%20and%20governance,provider%2C%20we%20recognise%20our%20additional%20influence%20and%20responsibility
Verantwoording	https://www.northerntrust.com/content/dam/northerntrust/pws/nt/documents/investment-management/2021-stewardship-report.pdf?adst6d9f8jqu
Robeco	
Betrokkenheidsbeleid	https://www.robeco.com/docm/docu-robeco-sustainability-policy.pdf
Verantwoording	https://www.robeco.com/docm/docu-202204-robeco-stewardship-report-2021.pdf
UBS	
Betrokkenheidsbeleid	https://www.ubs.com/global/en/assetmanagement/capabilities/sustainable-investing.html
Verantwoording	https://www.ubs.com/global/en/assetmanagement/capabilities/sustainable-investing.html

Overzicht 1: Betrokkenheidsbeleid van aangestelde aandelenmanagers

6.3 ESG-integratie

Het Fonds heeft de overtuiging dat ESG-integratie op langere termijn zorgt voor lagere risico's bij gelijke rendementsverwachtingen. Vanuit deze gedachte, en waar toepasbaar gezien de beleggingsstrategie, kan het Fonds vermogensbeheerders of beleggingsstrategieën kiezen die ESG-integratie toepassen. De wijze waarop dit gebeurt, kan verschillen per vermogensbeheerder. Omdat het Fonds niet zelf belegt, houdt het Fonds bij de selectie van beleggingsfondsen rekening met de wijze waarop de beheerder ESG-integratie toepast. In 2023 zal het Fonds verder onderzoeken welke mogelijkheden het heeft om hieraan verdere invulling te geven.

7. Transparantie en verantwoording

Het Fonds legt verantwoording af over de implementatie en uitvoering van het MVB-beleid aan de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere stakeholders. Dit doet het Fonds door ten minste eens per jaar via de website verslag te doen van de uitvoering van het MVB-beleid, inclusief het betrokkenheidsbeleid. Hierin presenteert het Fonds ten minste de uitvoering van het stembeleid en het engagementbeleid van de beheerders van de aandelenfondsen.

8. Monitoring en evaluatie

8.1 Monitoring en evaluatie beleid Fonds

Het bestuur van het Fonds monitort jaarlijks de uitvoering van het eigen MVB-beleid en evalueert het eigen MVB-beleid ten minste eens in de drie jaar, maar vaker wanneer hiertoe eerder aanleiding is. Dit kan zijn vanwege nieuwe inzichten rondom ESG risico's in verband met de klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen en het milieu, sociale risico's en risico's in verband met de waardevermindering van activa als gevolg van veranderende regelgeving. Ook kan dit volgen uit nieuwe voorkeuren van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden of van het bestuur zelf ten aanzien van maatschappelijke kwesties.

Het Fonds evalueert het MVB-beleid op de volgende criteria:

- zijn de overtuigingen en visie nog actueel;
- wordt voldaan aan bestaande en te verwachten regelgeving;
- wordt het beleid goed, efficiënt en kostenbewust uitgevoerd;
- draagt uitvoering van beleid bij aan de beleidsdoelstellingen.

8.2 Monitoring en evaluatie vermogensbeheerders

Het Fonds monitort doorlopend de door het Fonds aangestelde vermogensbeheerders en evalueert jaarlijks de wijze waarop zij het MVB-beleid uitvoeren. Altis Investment Management, de dienstverlener van het Fonds omtrent de managerselectie, speelt hierin een faciliterende rol. Om een goed monitoringsproces mogelijk te maken vraagt het Fonds van de aangestelde vermogensbeheerders ten minste jaarlijks een rapportage over de uitvoering van het MVB-beleid.

Het Fonds vraagt hierbij, indien mogelijk, een toelichting op:

- de uitgesloten ondernemingen/landen;
- het engagementprogramma/stembeleid: ondernemingen, doelstellingen, voortgang, resultaten en vervolgbeslissingen.

Bijlage 1

De tien principes van het Global Compact

Het VN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitvoeren. Bedrijven die het VN Global Compact initiatief onderschrijven, verbinden zich ertoe de onderstaande doelstellingen en waarden te steunen bij het uitvoeren van hun activiteiten:

Mensenrechten:

- 1e principe:* Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren; en
- 2e principe:* er voor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.

Arbeidsnormen:

- 3e principe:* Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;
- 4e principe:* alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;
- 5e principe:* zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid; en
- 6e principe:* discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.

Milieu:

- 7e principe:* Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties;
- 8e principe:* initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen; en
- 9e principe:* de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anticorruptie:

- 10e principe:* Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.

De principes van het Global Compact zijn gebaseerd op internationale verdragen, onder andere afgeleid van de Universele verklaring van de rechten van de mens, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten en van de verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

Bijlage 2

Toelichting op wet- en regelgeving

Sanctiewetgeving

Het toetsingsraamwerk voor het gedrag van landen wordt gevormd door de Nederlandse sanctiewet (1977) die specifieke verplichtingen geeft aan pensioenfondsen waar het gaat om het naleven van sanctiemaatregelen. Sanctiemaatregelen worden ingezet als reactie op schendingen van het internationale recht of van mensenrechten door regimes die rechtstatelijke en democratische beginselen niet eerbiedigen. De door het Fonds aangestelde vermogensbeheerders dienen te waarborgen dat zij niet beleggen in staatsobligaties uitgegeven door landen waartegen een wapenembargo is uitgevaardigd, of in staatsbedrijven van landen waartegen internationale sancties zijn uitgevaardigd.

Besluit Marktmisbruik

Het 'Besluit Marktmisbruik' geeft regels om marktmisbruik te voorkomen. Derhalve beschermt de Wet op het financieel toezicht (Wft) beleggers tegen marktmisbruik en handel met voorkennis. Zo is het verboden om te investeren in ondernemingen die zich bezighouden met de productie, verkoop of distributie van clustermunten. Expliciet uitgesloten hiervan zijn deelnemingen in indexfondsen en extern beheerde beleggingsinstellingen die voor minder dan 5% in dergelijke ondernemingen beleggen.

Pensioenwet

In de Nederlandse Pensioenwet (Pw) wordt beschreven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van werkgever, werknemer en pensioenuitvoerder in relatie tot pensioen. Volgens artikel 135 dienen pensioenfondsen in het bestuursverslag te vermelden op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

Code Pensioenfondsen

In de Code Pensioenfondsen staan principes voor een goed pensioenfondsbestuur. De Code is wettelijk verankerd in de Pensioenwet. Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht de normen van de Code toe te passen óf gemotiveerd uit te leggen welke normen zij niet (volledig) toepassen en waarom. Pensioenfondsen nemen deze uitleg op in het bestuursverslag. De principes gaan onder meer over: taak en werkwijze van verschillende organen in het pensioenfonds, verantwoording afleggen, verantwoord beleggen, benoeming en ontslag, bestuursmodellen, diversiteit, compliance, beloningsbeleid en risicomanagement. Hierbij wordt er van pensioenfondsen gevraagd ervoor te zorgen dat er onder belanghebbenden draagvlak bestaat voor de keuzes over verantwoord beleggen.

IORP II

In januari 2017 is de herziene Institutions for Occupational Retirement Provision Directive, kortweg IORP II, in werking getreden. IORP II is een Europese richtlijn die in Nederland middels de Pensioenwet is geïmplementeerd. Hierin wordt van pensioenfondsen gevraagd om bij beleggingsbeslissingen rekening te houden met ESG, ESG-risico's in de eigen-risicobeoordeling (ERB) mee te nemen, te publiceren over het gehanteerde ESG-beleid in het beleggingsbeleid en risicomanagement, het ESG-beleid op te nemen in de Verklaring inzake Beleggingsbeginselen en in het bestuursverslag en laag 1 van Pensioen 1-2-3.

Shareholders Rights Directive (SRD) II

Vanaf 3 september 2020 gelden Europese regels, de Shareholders Rights Directive II ('SRD II'). De SRD II vraagt van institutionele beleggers om meer transparantie te bieden in hun investerings- en stembeleid. Hiermee wordt van het pensioenfonds verwacht om het betrokkenheidsbeleid te publiceren. Dit beleid omvat de vastgestelde uitgangspunten voor het uitvoeren van actief aandeelhouderschap bij de ondernemingen waarvan het fonds aandelen bezit. Actief aandeelhouderschap heeft betrekking op het stembeleid en het engagementbeleid.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op 10 maart 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden. Deze wetgeving moet helpen om de duurzaamheidsrisico's en het duurzaamheidsbeleid met betrekking tot financiële producten transparant te maken. Tot de financiële producten worden ook de pensioenregelingen gerekend.

EU-taxonomie

De EU-taxonomie maakt duidelijk welke activiteiten wel of niet duurzaam mogen heten, op grond van hun wetenschappelijk getoetste bijdrage aan het voorkomen van klimaatverandering of beperken van de gevolgen ervan (adaptatie). De lijst kan worden gebruikt door grote bedrijven en financiële instellingen in de rapportage over hun duurzaamheid.